

A karácsony eredete

Miért ég gyertya a karácsonyfán? Mióta van karácsony? Honnan ered a karácsonyfa? Ezekre a kérdésekre kaphatsz választ cikkünkben...

A keresztények karácsony ünnepe, akárcsak a húsvét, régvolt pogány ünnepek napjára esik. Az egybeesés nem véletlen: míg a húsvétot, Jézus feltámadásának ünnepét egy ősi, tavaszközöntő termékenységi ünnepre "ültették", addig a karácsony több nép életében is Fény, a Nap újjászületésének ideje. A keresztény Európa hagyománya szerint ilyenkor jön a világra a kis Jézus, a "világ világossága".

A pogány ünnepek ilyenén való "elfedése" több célt is szolgált. Egyrészt elhomályosította az eredeti pogány ünnepet; másrészt pedig könnyebb átmenetet segített elő: a megszokott ünnepben ugyanis az ideológia nem, "csak" a szereplők, mítikus figurák változtak meg. Így történt ez karácsonyunkkal is.

December hónap második felére (kb. 24-e, 25-e) tehető a téli napforduló. Ma már ezt pontosan be tudjuk határolni csillagászati szempontból, de az ősi ünnepeknél egy-két nap eltérés előfordulhat. A téli napforduló idején a Sötétség uralkodik a Fény felett: ekkor köszönt be legkorábban az este. E napot követően azonban a Fény ismét erőre kap, egészen a nyári napfordulóig nyújtva nappalainkat.

Így hát nem csoda hogy az újra beköszöntő Fényesség ünnepe lett ez a nap. A keresztény mitológia pedig erre a napra, a Fény ünnepére helyezte az ő saját Fényessége, a Megváltó születésének pillanatát. S honnan a karácsonyfa? Régi időkbe kell ismét visszanyúlnunk, holott hazánkba csak a XIX. században jön divatba a karácsonyfa állítása. A fadiszítés szokása a germán területekről kerül hozzánk, német közvetítéssel. Hozzájuk pedig régi kelta szokásként érkezett: a fatisztelő kelták naptáruk hónapjait is fákhöz igazították. A december a fényő hónapja volt.

Karácsony ünnepe

Már csak néhányat kell aludnunk, és nemcsak a téli vakáció kezdődik el, hanem az év egyik legszebb ünnepe: a karácsony is. Gondolom, te is várod már! De azt vajon tudod-e, hogy honnan ered ez az egész világon elterjedt, ám mindenhol más népszokásokkal fűszerezett ünnep?

Manapság a karácsonyi forgatagban és az egymást túllicitálni akaró vásárlási lázban sajnos, csak kevesek tudják, illetve keveseknek jut eszükbe, hogy mit is ünneplünk ilyenkor. Pedig a karácsony a pogány és a keresztény világ számára is az év egyik legfontosabb napja. Vajon hogy lehet ez? A válasz nagyon egyszerű: a karácsony két - egymástól jelentősen eltérő - ünnep ötvözéséből keletkezett.

Az egyik (a régebbi) egy ősi pogány természetünnep: az újévé, az újjászületésé. Az év végi ünnepek hosszú időn keresztül egybeestek a téli napforduló idejével: december 25-ével. Ekkor kezdenek a nappalok hosszabbodni. Régen az emberek sokkal inkább függtek a természettől, mint mostanság, és úgy gondolták, hogy a nap télen meghal. A tavasz közeledtével mindig félve várták, hogy feltámad-e újra. Megörültek tehát, amikor a nappalok hosszabbodni kezdtek, s örömeikben ezt meg is ünnepelték a világ minden táján.

A másik decemberi jeles nap a keresztény egyházak ünnepe: a Megváltó születésnapja, a gyermek Jézus ünneplése. A kereszténység más vallások szokásaiból is sokat átvett, így a sok ezer éves téli napfordulóra eső ünnepeket is belevonta a keresztény vallás ünnepkörébe, s a legnagyobb ünnepét tette erre a napra: azt az éjszakát, amelyen - a hagyomány szerint - Jézus született, aki elhozta számunkra Isten mindenek fölötti szeretetének hírét és a megváltást.

A kétféle hagyomány keveredése során alakult ki a mai ünnep: az öröm, a békesség, a szeretet és a család ünnepe.

A karácsony szó szláv eredetű, őse a régi szláv nyelvben meglévő korcsun szó, amely lépőt, átlépőt jelentett. Az újévbe való átlépés, a téli napforduló lehetett az eredeti jelentése. Az angol nyelvben használt szó, a Christmas Krisztus nevére utal, tehát egyházi eredetű, akárcsak a német Weihnacht, ami szent éjt jelent. Az újlatin nyelvekben (francia: Noel, olasz: Natale, spanyol: Navidad) születésnapot jelent, s a latin Natalisból ered. Sokféle szálból tevődik össze ez a gazdag ünnep, s minden nép még az elnevezésben is kiemelte, ami számára a legfontosabb benne.

A karácsonyi szokások nem voltak mindig egyformák, az idők során nagyon sokat változtak, de sok állandó vonás máig is fennmaradt. Ma már el sem tudnánk képzelni a karácsonyestét a gyertyafénytől csillogó karácsonyfa nélkül. Talán ez a legszebb, de mindenképpen a leglátványosabb ünnepi szokás. A karácsonyfa állításának szokása azonban nem régi, legalábbis ebben a mai formában nem. A fák szerepe a különböző ünnepek során minden népnél nagy volt. A magyar népi hagyományokban a karácsonyi életfa vagy termőág, esetleg búza tekinthető a karácsonyfa elődjének.

Mivel a karácsonyfa-állítás, amely a 17. században terjedt el, német eredetű szokás, nagyon valószínű, hogy eredetét egy régi germán hiedelemben kell keresnünk. Eszerint a téli napforduló idején a gonosz szellemek, démonok, a halottak szellemei kiszabadulnak, szabadon csatangolnak a világban. Ezekről a gonosz kísértetektől csak az védi meg az embert, ha az élet örökzöldje, a fa alá húzódik.

WASS ALBERT: KARÁCSONY IGAZ TÖRTÉNETE

Most, hogy elcsendesült körülöttünk a világ és ragyog a betlehemi csillag, hadd mondok el nektek az én történetemet. A nagy titok történetét. Lehet, hogy utoljára vagyunk így együtt a karácsonyi csillag alatt. Ezért hát nagyon is ideje, hogy továbbadjam nektek ezt a históriát. A karácsony igaz történetét. Nem a Mikulás és a vörösorrú rénszarvas agyoncsépelet meséjét akarom elmondani. Még csak nem is a pásztorokról és a kisdéd Jézusról szólót. Ennek a történetnek a kezdete mindezeknél messzebbre nyúlik vissza. Visszanyúlik abba a korba, amikor Isten megteremtette a világot, és látta, hogy "nagyon jó minden, amit alkotott". Isten megformálta az embert, behelyezte őt ebbe a jó világba, és mindeneket az ő gondjaira bízott. És az ember boldog volt. Szíve csordultig megtelt örömmel, mert szerette a világot, amit Isten teremtett. Aztán valami történt. A Biblia szerint az Éden kertjében elbűjva volt valahol egy kígyó. És volt egy bizonyos tiltott gyümölcs is, amely nemcsak a jónak, de a gonosznak tudását is őrizte.

Az embernek, aki ezt a sok ezer éves múltba tűnő bibliai történetet leírta, lehetett valami fogalma a történekről, csakhogy szavakkal nem tudta jól kifejezni, ezért allegória segítségével írta le. Az ember mindig allegóriát használ, mikor képtelen valamit rendesen megfogalmazni. A jelképes ábrázolás pedig gyakran félrevezető tud lenni.

Egy biztos: beszélő kígyó nem volt, mivel Isten nem teremtett ilyesmit. És nem volt semmiféle titokzatos alma sem, melyben elrejtethetett a gonosznak tudása, mivelhogy Isten nem teremtett gonoszt. Valójában az történt, hogy az embernek voltak bizonyos elgondolásai önmagáról, melyek távol álltak Istentől és távol álltak a számára teremtett világtól. Ezek az elképzelések aztán rendre kiterelődtek benne, s ezekből, az ő bensőjében, épített magának egy különálló és láthatatlan világot. Álmodok és ábrándok világát. Egy világot, amely már kezdett hihetőbb lenni számára, mint az a másik, melyet Isten teremtett. Hogy haragvó angyal űzte ki lángpallosával az embert a Paradicsomkertből, az csak mese volt, amit lelki szükségéből, a maga igazolására talált ki. Az ember saját akarataiból került ki onnan. Ha az allegóriák útját akarjuk járni, azt mondhatjuk: Isten világából az első emberi találmány, egy sokfokú létra segítségével került ki, melyet a maga világában együtt kalapált össze embertársaival, álmokból és ábrándokból. Kikerült hát a hajdani Édenből, és a visszavezető utat azóta sem képes megtalálni. Káin és Ábel álmodta a föld színére az első versengést, és ez a verseny irigységet, gyűlölködést és gyilkosságot szült. És attól az időtől fogva az ember nem tudta jónak és szépnek látni a világot. Gonosznak és veszélyesnek látta. És minél inkább elhitte, hogy gonosz és veszélyes, annál veszélyesebb és gonoszabb lett körülötte a világ. Azután, az idő múltával, már képtelen volt meglátni Isten alkotását. Csak a maga világát látta, amely telve volt gyűlölettel és szenvedéssel, igazságtalansággal, betegséggel és mindannak a hiányával, amire pedig oly nagyon vágyott. Reménytelennek tűnő lelkiállapotában fegyvereket talált fel, amelyek egyre hatékonyabban tudtak ölni. Betegségeket, melyek meg tudták hosszabbítani a szenvedést. Oltalmazó pajzsokat talált ki a maga kiagyalt fegyverek ellenében és gyógyszereket a maga előidézte betegségek kezelésére, és az ember ezt a gonosz tudást továbbadta, nemzedékről nemzedékre. Minden nemzedék hozzátett valamit ehhez a "tudományhoz", mígnem abból a gonosznak olyan hatalmas és olyan bonyolult birodalma alakult ki — körbezárva az emberiséget minden irányból —, hogy a nagyon is létező Isten már nem látszott többnek, mint álomnak, távoli és valószínűtlen álomnak. Csak valahol az ember lelkének legmélyén volt még egy gyöngye kis pislákoló

fény. Mint távoli emléke valami tisztának, valami magasstonak, valami szépnek. Valami szomorú vágódás az elvesztett Éden után, tétova reménye a rég elfeledett, meleg és tiszta fény visszatértének. A fénynek, amelyben úgy láthatná a dolgokat, amilyenek azok valójában, és nem kéne tapogatózva keresgéljen a sötét homályában, hogy megragadjon valamit, ami nem is létezik. Itt és amott, jéghideg téli éjszakákon néhány ember fáklákat gyújtott és a csillagvilágos szabad ég alatt fenyőfákhoz kötözte azokat, figyelve a feltörő lángokat. És azokból a lángokból ábránd született, új vágyalom. Kevéske remény volt rá, hogy ez az álom valósággá váljon, mégis sokat jelentett, csak rá gondolni is. Az emberek kezdték ezt az álmodot megünnepelni. A sötétségen aratott győzelem vágyalmát. A meleg felülkerekedését a hideg fölött. A tavasz diadalát a tél fölött. És nemcsak a természet önmagán vett győzelmét, hanem az ember diadalát is, amit a maga szívében belül vívott ki, abban a kegyetlen és sötét világban, amit a maga magának fölépített. Ez volt valójában karácsony kibimbózása. Isten könyörületet érzett az ember iránt, aki elvesztett a maga gyűlöletre és rútságra épített világában és képtelen volt visszatalálni abba a világba, amit Ő teremtett számára. Isten azért elhatározta, hogy küld az embernek valami nyomra vezető jelet. Olyan üzenetet, amit megérthet. Jelet, amit követhet. Jelzést, ami visszavezetheti őt a jóság és szépség világába. Az üzenetet Jézus hozta el, vagyis a Messiás, vagy amilyen emberi néven csak nevezni akarod Isten hírnökét, akit küldött az embereknek, ember képében. Innentől fogva már ismerheted jól a történetet. A kisdéd Jézus megérkezését a földre Isten új gondolatának fényes csillaga hirdette meg, és a Gondviselés angyalai, akik eljöttek a csöndes pusztába a egyszerű pásztorokhoz. Hogy miért éppen a pásztorokhoz jött az üzenet? Mert ők a természet ölen élet, Isten teremtett világában. A pusztában, ahol több idejük volt gondolkodni, mint azoknak, akiket városok kőfalai közé zárva lefoglalt a maguk alakította földi élet sok hiábavaló küzdelme. "NAGY ÖRÖM JÓ HÍRÉT HOZZUK NÉKTEK! — mondták Isten angyalai a pásztoroknak. A pásztorok pedig fölnéztek az égre, látták odafönn ragyogni az új csillagot és megéreztek az üzenet jelentését. Tudták, hogy azon az éjszakán fölöttébb nagy valaki született. Valaki, akinek küldetése a világ megmentése kell legyen. A pásztorok, izgatottságukban és örömeikben, megjövendölt Üdvözítőjüknek a legpompásabb nevet adták, ami csak szegényes szokijükből futotta: "ÚJSZÜLÖTT KIRÁLY" -nak nevezték Őt. Nehányan, bölcsök, ugyancsak fölismerték a csillagot és beszámoltak róla uralkodójuknak. Elmagyarázták, hogy a különös csillag megjelenése jel, amely valakinek a születését jelzi. Valakiét, aki minden eddigi uralkodónál nagyobb lesz a földön. Nevet is adtak az ismeretlennek a maguk tudása szerint, mondván: Ő lesz a "KIRÁLYOK KIRÁLYA". A karácsonyi történet további részleteit mindenki ismeri. A pásztorok követték a csillagot és megtalálták a kisdéd Jézust egy jászolban. Megcsodálták Őt. A történetnek erre a részére vonatkozólag írásos bizonyítékaink vannak. Nincs viszont bizonyítékunk sem a három királyok és a bölcsök megjelenésére, sem az ajándékokra, amiket feltehetően hoztak. Úgy tűnik, hogy ezekkel a részletekkel később kerekítette ki a történetet rajongó emberek túlfűtött képzelete. Az egyetlen uralkodói tett, amiről tényleges bizonyítékunk van, a zsidók királyáé, aki akkoriban a Római Birodalom vazallusa volt, és aki megparancsolta, hogy az ország minden újszülött kisdédét meg kell ölni. Ebből is világosan kitűnik, hogy bár szóbeszéd tárgya volt uralkodó politikai körökben, valójában senki sem tudta

a helyet, ahol a KIRÁLYOK KIRÁLYA megszületett. Senki emberfia, kivéve a pásztorokat. József és Mária elmenekültek Egyiptomba és nyolc évig éltek ott száműzetésben. Majd, amikor visszatértek a szülőföldjükre, félrevonult zárkózottságban éltek az életüket, kerülve, hogy a világ figyelmét kicsit is magukra vonják. A karácsonyi üzenet emléke azonban még akkor is tovább élt. Az emberek még mindig suttoztak az Üdvözítőről, aki azon az éjszakán megszületett nekik, és aki egy napon majd megszabadítja őket elnyomóiktól. Vágyaikban úgy jelent meg ez az új Üdvözítő, mint egy új Sámson, vagy egy új Dávid, ki a rendíthetetlen harcos erejével és rátermettségével jön majd, és kiverve az ellenséget felszabadítja az országot a római iga alól. Később aztán, mikor Jézust szemtől szembe láthatták és megtudták, hogy Ő azért jött, hogy békeséget hozzon a földre, nem pedig háborúságot, tanácstalanok és csalódottak voltak. A tömegek nem akarták Őt azzal az Üdvözítővel azonosítani, akiről a próféták beszéltek. Azok, akik látták Őt beteget gyógyítani, varázslónak mondták, azok pedig, akik hallották szólni, Keresztelő Jánosnak vagy valami hajdani prófétának gondolták. Csak igen-igen kevesek voltak, akik felismerték benne azt, aki Ő valójában volt. Az egyházi vezetők szembefordultak vele, mert az Ő tanításai ellentmondásban voltak vallásuk elfogadott tanítételeivel. A társadalom politikai vezetői ellene fordultak, mert Ő elvetette a lázadás kirobantásának gondolatát. Végül megölték, mert Ő nem az volt, akit vártak. Megölték Jézust, az embert, testében, de a Megváltót, az isteni üzenetet, melyet Jézus hozott, mégsem tudták megölni. Itt maradt az üzenet, bár csak nagyon kevesen értették meg és kevesek tudtak róla. Ezeket a keveseket hívták apostoloknak és tanítványoknak, akik szétszéledtek a világban és kezdték magyarázni az örömhírt a népeknek, mindnek a maga nyelvén. De csak az egyszerű emberek értették meg, a tanulatlan, természetrel együtt élő emberek. A többiek, akik városokban laktak és álbolcsességek elméleteihez kötötték magukat, az üzenetben próbáltak olyan bonyolult valamit találni, ami egyszerűen nem volt benne. Az új vallás, amely Jézus élete és tanításai nyomán felépült, a kereszténység nevet kapta, és követői a szegények és elnyomottak voltak. Ez szította föl Rómában a zendülést, mely a birodalom összeomlásához vezetett. Ez szolgált alapul új birodalmak építéséhez. Ahogy az idő múlt, tanult emberek, akik a tanítást mégsem értették egészen, Jézus emlékezete nyomán felállítottak egy teljes, új tantétel-gyűjteményt. Az évszázadok során ezer és ezer embert sanyargattak, kínoztak és öltek meg Jézus nevében, úgymond "a kereszténység javára". A Jézus nevével alapított új egyház nem értette meg az örömhírt sem.

Az ember túlságosan mélyre süllyedt a maga téveszméinek tengerében, és ezek a téveszmék idővel a világot egyre-egyre rútabbá tették. A zavaros eszméken kitenyészett a gyűlölet, és a gyűlölettől elburjázott a csúfság. Ezek a téveszmék egyre több betegséget, egyre több nyomort, egyre több bűnt eredményeztek. A bűn, nyomorúság és betegség pedig a föld arcát megint tovább csúfította. Az emberiség ördögi körbe keveredett. Alulról, az összezavart, emberalkotta elméletek mélyéből csak nagy néha ragyogott föl egy gyöngye kis fénysugár a világosságából, mit Jézus hozott el közénk, hogy meglelhessük a visszavezető utat Isten igazi világába. Ezek a feltűnedező, egymástól távoli kicsi fények aztán, ha halványan is, de mégiscsak kirajzolták az embercsinálta sötétségen átvezető ösvényt. "SZERESD FELEBARÁTODAT S MÉG AKI ÁTKOZ, AZT IS ÁLDJAD!" Csak kicsike fénysugár ez. Alig elegendő, hogy az emberiséget előbbre mozdítsa kétezer éven át, bár néhány hüvelyknyit. Isten valódi üzenete eltemetődött sötét és bonyolult elméletek, üres formaságok alá, az álműveltség kitaposott útja alá.

És bár az üzenet igen egyszerű, talán legtöbbünknek túlságosan is könnyen érthető, mivel elménket hozzászoktattuk, hogy csak bonyolult feladatokkal foglalkozzon, az üzenetet általában a gyermekek értik meg, amíg csak gyermekek maradnak. Mint ahogy, lelkük mélyén, gyermekek voltak a pásztorok is. Isten világa csodálatos, és csodálatos az ember is. Ez minden, amiről az üzenet szól. Vedd le a színezett szemüveget, azt a hamis szemüveget, melyet az úgynevezett műveltség rakott a szemed elé. A félelmek, kétségek, téves hiedelmek, tanok és szokások színezte szemüveget.

Vedd csak le, és mindjárt eléd tárul a világ, ahogy azt Isten megteremtette. Amilyen az valójában. Hányd le öntudatodról az ember-képzelt tudás ábrándját, a betegségek találmányát, a szenvedés és gyűlölködés csinálmányát. Isten soha nem teremtett ilyeneket. Ezek csak az ember magaalkotta világában fordulnak elő, ami nem az igazi világ. Ez csak a színezett szemüveg világa. Ám a karácsonyi üzenet legnagyobb titka ezeknél mélyebben rejtezik. A lét alapvető törvényében. A szeretet törvényében. Mint ahogy a természet világában minden, amit látunk vagy tapintunk nem egyéb, mint a ható erő különféle formája, azonképpen a lélek világában az egyetlen létező elem a szeretet. A világot szeretet hozta létre, szeretettel és a szeretet kedvéért. Így hát a szeretet az egyetlen indíték, az egyedüli erő, ami képes előbbre vinni a világot. Mondhatnánk, a szeretet hiánya olyan, mintha fény nélkül járnánk a köd homályában, melyben elvész az ösvény, mely démoni árnyakat sejtet és ami a semmibe visz. Ha van okunk, hogy a karácsonyfa gyertyáit meggyújtjuk, az csak az lehet, hogy emlékeztessük magunkat a szeretet fontosságára az emberi létben. A szeretetre, ami ragyogó fényként munkál a bennünket körülvevő sötétben, ahol ez a mi világunk telve van az ember kitalálta rémek ijesztő árnyaival, melyek a gyűlölködés és a szenvedés egyazon tengelye körül forognak. Ezek a karácsonyi fények kell emlékeztessenek bennünket, legalább egyszer az évben, hogy nincs más kiút ebből a végzetes örvényből, mint a szeretet. Ez a család, kedveseim, kicsi homokszem csak a világban. De ha ti fel tudjátok fogni a karácsonyi örömhír valódi jelentését, és annak tanítását a magatok kis bűvkörében mind elkezditek működtetni, úgy ez a kicsi homokszem ragyogni fog, mint gyertya a sötétben, és segít majd másokat, hogy ők is megleljék a maguk útját.

A világ szép és jó. Csillagok, virágok, fák, kék eget és esős éjszakák, a mosoly embertársunk arcán, a gondolat, mi örömet és boldogságot fogan — mindez így együtt a világ. Mikor az útját járjátok, emlékezzetek rá: nincs semmi egyéb körülöttetek, mint Isten, meg amit belőle visszatükröztök.

Ha olykor-olykor úgy érzitek, hogy sötét árnyak vesznek körül, jusson eszetekbe, hogy csak a magatok árnyékát látjátok, és a sötétség abban nem egyéb, mint a fény hiánya. Munkálkodjatok ezeken a magatokban rejlő sötét foltokon, és akkor megszabadultok a gonoszság, a betegség, a szomorúság árnyától, és minden egyébtől, ami megrémíthet.

Legyen menedéktek a szeretet, és jobb lesz a világ, amelyben éltek.

Ez, szeretett gyermekeim és unokáim, az én nektek írt karácsonyi történetem. Emlékezzetek rá, ha majd az éjszaka sötéte rátok szakad. Mikor majd úgy látjátok, hogy a világ elmerül a ködben, és én többé már nem leszek itt, hogy ki nyújtsam felétek a kezem. Veletek leszek mindig ennek a karácsonynak az emlékezetében.

(forrás: www.wassalbert.eu/arhiv/wasalbert/muvei/irasok)

Gyermekkorom legszebb emlékei

Zúgó Józsefné

Az én gyermekkorom nagyon szép volt, szinte mesébe illő, mert akkor azt mondták, a gyermek Isten áldása, "a bölcső a család oltára". Az édesanyák örömmel, szeretettel várták gyermekeik születését, akárhányan voltak, a szeretetből jutott bőven mindegyiknek. Nyugodt családi légkörben nevelkedtek.

A szülők tisztelték, becsülték egymást.

Az apa megkereste a kenyeret, meg ami kellett, a feleség gondozta, nevelte a gyerekeket a szépre és a jóra. Főzött, mosott, takarított, elvégezte a házkörüli teendőket. Mikor a férj megjött a munkából együtt evett a család ebédet. Evés előtt és evés után imádkoztak. Akár hol játszottunk estehangszóra otthon kellett lenni, mert el mondtuk az Úrangyalát. Az apák szigorúak voltak, az asztalnál illedelmesen viselkedtünk, mikor elmentünk iskolába, így köszöntünk: Dicsértessék a Jézus Krisztus és kezet csókoltunk a szülőknek. Megkivánták tőlünk a rendet, felelősségre vontak, hogy megtanultuk-e és leírtuk-e a leckét. Bizony, ahol sok gyerek volt néha egy-egy pofon is elcsattant. Az emberek nyugodtan éltek, nyári estéken a szomszédok összeültek és megbeszélték a világ dolgait, mi történt a faluban, érik-e már a gabona, mikor lehet aratni. Mi gyerekek is ott voltunk, amíg el nem ámosodtunk, hiszen mi is elfáradtunk, egész nap az utcán játszottunk, bújócskáltunk, kergetőztünk, labdázunk, sántikáltunk egész nyáron mezítláb. A meleg napokon a Keszeg-érben fürödtünk, amely a falu közepén folyik. Akkor még nem volt szennyezett, a kacsák és libák is vidáman fürödtek benne, a víz szélében az asszonyok mostak. A természet a maga szépségében és tisztaságában pompázott. Autót még hírből sem láttunk, se traktort, nem rontották a levegőt a kipufogógázok. A földeket lovakkal, ökrökkel vagy tehennel művelték meg. Olyan gyönyörű volt a határ, hogy öröm volt dolgozni. Szemet gyönyörködtető volt a sokszínű mezei virág egész nyáron. A kislányok sokszor szedtek búzavirágot, koszorút fontak belőle és a fejükre tették úgy játszottak. Az Úrnap körmeneten virágszirmokat hintettek az elsőáldozó lányok szép fehér ruhában, koszorúval a fejükön. Még most is szívesen emlékezem vissza, amikor a kenyérsütés volt nálunk. Édesanyám előtte való nap megszitálta a lisztet, megáztatta a sütnivalót. Este krumplit főzött, azzal keverte meg a kovászt. Reggel korán fölkelt, megmelegítette a vizet és megdagasztotta a kenyereket. Mikor már jó volt a tészta, kiszakította és az odakészített zsomporokba rakta, amit előbb szép, tiszta terítővel leterített és meglisztezett. Míg a kenyerek keltek, befűtötte a kemencét, mikor már jó tüzes volt, bevetette a kenyereket, amelyek két óra alatt szép pirosra sülték. A kis cipót megkezdte nekünk gyerekeknek. Először szépen lesöpörte róla a hamut, megkopogtatta, keresztet írt és osztotta a finom kenyeret, amelynek illata betöltötte a konyhát. Legszebb emlékeim közé tartozik még az, mikor elkezdtem iskolába járni, ahol hamar kitudódott, hogy könnyen tanulok. Nemcsak szépen olvastam, hanem a betűket is gyönyörűen, hibátlanul írtam, a fogalmazásomért sokszor dicséretet kaptam. Sokat olvastam tündérekéről, királylányokról, királyfiakról, boszorkányokról. A hősök közé képzeltem magam és örültem ha a jó megkapta jutalmát, a gonosz meg a büntetését. Az iskolához közel volt egy tér, odamentünk tornázni, meg játszani. A tornához énekeltünk:

Csingilingi rózsaszál de szépen ki nyílottál,
Adsz mi nekünk illatot, friss üdítő harmatot.

Még sok szép gyermekdalt is énekeltünk játék közben:

Fehér liliomszál ugorj a Dunába,
támaszd meg magadat két aranypálcába,
meg is mosakodjál, meg is fésülködjél,
valakinek kötényébe meg is törülközzél.

Még egy szép ünnepkör is az emlékeim közé tartozik, ez az Advent, a Szent Karácsony és az Új év. Advent első vasárnapjától minden nap voltak hajnali misék Szűz Mária tisztelőtére, amelyre nagyon sokan eljöttek, természetesen az iskolás gyermekek is. Volt egy asszony, aki beharangszóig imádkozott és énekelt a hívekkel szebbnél-szebb énekeket.

Betlehemnek őslakói álmotokból keljetek,
mert kit vártok, szomjúhoztok, íme itt van köztetek.
Mennyharmatja Máriára, tiszta szűzre gyöngyözött,
megváltónknak anyja lettél, most közéték érkezett.

December hatodikán volt Mikulás napja, amit minden gyerek nagyon várt. Régi hagyomány volt a Miklós járás. A legények csúnya ruhákba öltöztek, az arcukra álarcot tettek, csengettek, kolompoltak. Házzól-házra jártak, ijesztgették a gyerekeket, akik meg is fogadták, hogy ezután jók lesznek. Az asszonyok egy kis pénzt adtak nekik és szépen el is mentek. Még egy ilyen híres nap volt a december tizenharmadika, Luca napja, amikor a fű gyerekek mentek köszönteni. Korán reggel felkeltek, egy csomó szalmát a hónuk alá vettek és minden házhoz beköszöntek, hogy illett és elkezdtek a mondókát:

Luca, Luca kitty-kotty, aluszik a gazda,
Isten szállt a házára, hat ökör a hat lova,
jó tojások legyenek tikyaik, lúdjaik.
Adjon Isten száz ólat egy malcot, hogy
egyikből a másikba futkozhasson, szalonnája
meg olyan vastag legyen, mint a mestergerenda,
a kolbásza meg olyan hosszú mint a falu hosszal!

A háziasszonyok szívesen adtak nekik pár fillért, hiszen a szalmát összeszedték és elosztották a tikok alá, ludak alá, disznók alá, mert azt hitték, hogy szerencsét hoz. A karácsonyi készülődéshez hozzátartozott még a disznóölés, mert jöttek a rokonok vendégségbe. Az asszonyok mindent szépen kitakarítottak, a tisztaszobát is rendbetették, mert ott helyezték el a karácsonyfát. Azt nem mondom, hogy az ajándékok bőven voltak, de azért néhány játék, meséskönyv, a kislányoknak hajasbaba, szaloncukor, dió, alma, egy-egy füzet, ceruza minden fa alatt volt. Minden gyerek boldog volt, mert hitték, hogy a várva várt kis Jézus megszületett. Karácsony közeledtével a kisebb gyerekek lámpagyújtás előtt a meleg szobában tanulták a szebbnél-szebb karácsonyi énekeket. A legkisebbek még csak ezt tudták:

Elgyütt a kis Jézus, aranyos kis szánon,
hozott diót, mogorót, jó gyerekeknek valót.
Nyisd ki bárány az ajtót, hozd ki asszony a diót, tedd a kötényembe.
Jaj de soká hozod ki, majd meg fagyok ide ki,
ebben a hidegben.

A nagyobbak már tudták a Mennyből az angyalt, meg Ne féljetek pásztorok, pásztorok örömet hirdetek-et. Ők már elmentek köszönteni a karácsony előtti napon, míg otthon földíszítették a karácsonyfát. Az ünnep előtti napon az édesanyák megsütötték a diós vagy mákos kalácsot, meg a kis Jézus kalácsát. Karácsony szent estéjén éjfélig fönt volt az egész család, mert együtt mentek el az éjféli misére. A templom zsúfolásig megtelt a hívőkkel, akik tiszta szívből énekelték az orgona gyönyörű hangjára:

Kyrie kis Jézuska, kifekszel a jászolyba,
megromlott istállóba, ökör-szamar jászolyba.
Szálve ó Szűz Mária, kis Jézusnak szent anyja,
ki szülte a Jézuskát, mennynek s földnek az urát.